

УДК 658.012.4(075.8): 65.014.1:334.025

Адміністративний менеджмент як один із напрямів сучасного менеджменту

Герасимьяк Н.В.

кандидат економічних наук, доцент
Луцький національний технічний університет

Волинчук Ю.В.

кандидат економічних наук, доцент
Луцький національний технічний університет

У статті обґрунтовано актуальність формування системи адміністративного менеджменту на вітчизняних підприємствах. Проаналізовано та узагальнено підходи багатьох зарубіжних і вітчизняних учених до визначення понять «адміністрування» та «адміністративний менеджмент». Сформульовано авторське бачення змісту адміністрування та адміністративного менеджменту.

Ключові слова: менеджмент, адміністрування, бізнес-адміністрування, управлінський процес, адміністративний менеджмент.

Герасимьяк Н.В., Волинчук Ю.В. АДМИНИСТРАТИВНЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ КАК ОДНО ИЗ НАПРАВЛЕНИЙ СОВРЕМЕННОГО МЕНЕДЖМЕНТА

В статье обоснована актуальность формирования системы административного управления на отечественных предприятиях. Проанализированы и обобщены подходы многих зарубежных и отечественных ученых к определению понятий «администрирование» и «административный менеджмент». Сформулировано авторское видение содержания администрирования и административного менеджмента.

Ключевые слова: менеджмент, администрирование, бизнес-администрирование, управленческий процесс, административный менеджмент.

Herasymiak N.V., Volynchuk Yu.V. ADMINISTRATIVE MANAGEMENT AS ONE OF THE DIRECTIONS OF MODERN MANAGEMENT

In the article the urgency of formation of administrative management system in domestic enterprises is substantiated. Authors analyzed and summarized the approaches of many foreign and domestic scientists regarding the definition of «administration» and «administrative management». There is formulated author's vision of the content of administration and administrative management.

Keywords: management, administration, business administration, management process, administrative management.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Незважаючи на те що адміністративний менеджмент як наука зародився давно (кінець XIX – початок XX ст.), дискусія щодо визначення суті адміністративного менеджменту не вщухає і до сьогодні. Це пов'язано з наявністю різних підходів до розуміння суті адміністрування. Низька продуктивність праці на вітчизняних підприємствах зумовлена передусім недостатньою ефективністю управління персоналом, що супроводжується низькими дисципліною праці та виконавчою дисципліною персоналу, тобто низькою ефективністю адміністрування. Якщо дана проблема не буде вирішена, то впровадження сучасних технологій адміністративного менеджменту на вітчизняних підприємствах не дасть позитивних результатів. Сьогодні підтримати ефективність діяльності підприємства можна за раху-

нок упровадження системи адміністративного менеджменту, що направлена на вирішення управлінських проблем, що виникли на вітчизняних підприємствах. Основоположність цієї системи для підприємства підкреслює актуальність та важливість розкриття змісту адміністративного менеджменту в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження адміністративного менеджменту, можна вважати, тільки розпочалися. Вони представлені працями Б.В. Новікова, Г.Ф. Сініок, П.В. Круш, Л.Я. Колдіної, А.М. Фомічова, Д. Смітбурга, В. Томпсона, А.В. Райченка, Г.І. Дібноса, О.Р. Шарка та ін. Аналіз наукової літератури дав змогу визначити найменш вивчені області та проблеми, які потребують найбільш детального розгляду. Зокрема, до таких авторами віднесено відсутність чіткого розуміння змісту адміністрування

та єдиного підходу до трактування суті адміністративного менеджменту.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні існуючих підходів до визначення поняття «адміністративний менеджмент» та формуванні авторського комплексного підходу до трактування даного поняття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виділення адміністративного менеджменту як окремого типу менеджменту відбулося наприкінці ХХ ст. [22]. Адміністрування є одним із найважливіших ресурсів керівництва та управління. На практиці спочатку відбувається процес формування функцій адміністрування, а вже за ним слідує створення відповідних органів. Зміст адміністрування є досить широким. Так, адмініструванню передусім притаманний спектр різних видів діяльності, що включає в себе різного роду фактори впливу, зокрема економічні. Повноваження щодо їх застосовування надані винятково керівництву підприємства. По-друге, у діяльності кожного керівника, у тому числі й того, що не входить в адміністрацію, використовуються різноманітні методи та форми регламентування, формалізації, контролю, що розкривають зміст процесу адміністрування. Ці форми та методи використовуються всією адміністрацією підприємства. Адміністрація покликана виконувати представницькі функції, безпосередньо управляти її функціонуванням, забезпечувати взаємодію з підвідомчими їй формуваннями.

Працездатність та стійкість управлінських підрозділів, їх здатність забезпечувати реалізацію поставлених завдань та функцій багато в чому залежать від узгодженості та збалансованості усієї сукупності процесів, що повинні здійснюватися в рамках робіт, що виконуються. Економічна енциклопедія дає тлумачення терміну «адміністрування» (від лат. *administro* – керую) як керівництво, управління. У негативному значенні – керівництво, що засноване на примусових методах управління, нав'язуванні волі вищих посадових осіб нижчим, виданні наказів на здійснення певних робіт без логічного обґрунтування, на підставі суб'єктивних рішень [17].

Бізнес-адміністрування – це процес управління прибутковою або неприбутковою організацією, так щоб вона залишалася стабільною і продовжувала зростати [5]. Воно включає в себе багато сфер починаючи з операцій з управління та багато різних ролей, що пов'язані з бізнес-управлінням, у тому числі: підтримка бізнесу, офіс-менеджер і головний

виконавчий директор (СЕО). Більшість компаній мають окрему групу адміністраторів. Згідно з даним підходом, основними напрямками, що включені в галузь ділового адміністрування, є логістика, маркетинг, економіка, людські ресурси (HR) та управління. Великі корпорації, як правило, мають принаймні одного адміністратора для кожної області.

Американський сайт Wikipedia подає таке трактування даного поняття [4]: адміністрація бізнесу включає в себе роботи щодо управління бізнес-операціями і прийняття рішень, а також щодо ефективної організації людей та інших ресурсів, що спрямовані на досягнення загальних цілей і завдань. У цілому адміністрування належить до більш широкої функції управління, що передбачає адміністрування фінансів, персоналу і послуг.

Адміністрування в широку розумінні являє собою застосування визначених засобів впливу та притаманне всім членам адміністрації [15]. Форми адміністрування використовуються не тільки всіма учасниками апарату управління, але й виробництва всередині та поза організацією. Адміністрування являє собою комплекс необхідних для будь-якого суб'єкта дій щодо формалізації, регламентування, контролю та забезпечення виконання запланованого [15]. Таким чином, під адмініструванням пропонуємо розуміти управлінський процес дотримання комплексу правотворюючих положень, обмежень, процедур та інших форм визначення дій персоналу, що забезпечують стабільний ріст підприємства чи організації. Згідно із системним підходом, під об'єктом адміністрування пропонуємо розуміти персонал [22], а згідно з процесним підходом – взаємозв'язок, стосунки, функції, процедури, норми, документи, структури, органи, форми [15].

Наукова дискусія навколо суті поняття «адміністрування» впливає на невизначеність і наявність різних підходів науковців до трактування дефініції «адміністративний менеджмент». Чимало науковців асоціюють даний термін із терміном «адміністративно-державне управління» або з терміном «організаційна діяльність у сфері управління соціально-технічними системами». Для науки адміністративного управління щодо її області дослідження існує два підходи [10]: «область управління, що займається цілями, функціями і проблемами організаційних компонентів як єдиного цілого. Це визначення охоплює всі структурні одиниці – від корпорації в цілому до самого невели-

Таблиця 1

Підходи науковців до розкриття дефініції «адміністративний менеджмент»

Автор / Джерело	Зміст поняття
Л.Ю. Гордієнко [10]	Адміністративний менеджмент можна визначити як науку та практичну діяльність про адміністративну діяльність. До функцій адміністративного менеджменту належать також забезпечення діяльності адміністрації, що пов'язано з організацією роботи усіх підрозділів
С.С. Велешук [8]	Під адміністративним менеджментом, відповідно до його сучасного концептуального підходу, слід розуміти управлінську діяльність, яка передбачає встановлення, підтримку штатних параметрів функціонування організації шляхом чіткої формалізації, суворої регламентації, контролю і регулювання діяльності трудового колективу що направлена на вирішення зовнішніх завдань, досягнення цільових орієнтирів, забезпечення стійкості організації в зовнішньому середовищі
А.Н. Фомічов [21, с. 217]	Адміністративний менеджмент – один з основних напрямів сучасного менеджменту, який вивчає адміністративно-розпорядчі форми управління
Б.В. Новіков, Г.Ф. Сініок, П.В. Круш [13, с. 10]	Сучасний етап розвитку менеджменту об'єднує й ефективне ділове адміністрування, і менеджмент людських ресурсів, і менеджмент бізнесу для гармонійного розвитку суспільства
Д. Бодді, Р. Пейтона [9, с. 766]	Адміністративний менеджмент (administrative management) – управління, що спирається не стільки на особисті якості індивідів, скільки на інститути і встановлений порядок
І.С. Фоломкіна [20]	Адміністративний менеджмент – специфічна категорія і вид діяльності, що включає в себе всі інструменти і навички управління в умовах формальних організацій. Структурованість відносин у рамках таких організацій є специфічною відмінністю адміністративного управління як діяльності
Міненко М.А.[12]	Варто відмітити, що AMS – це менеджмент для вищої управлінської ланки, який поєднує відразу дві складові частини: master of business administration (MBA) (сучасне ділове адміністрування) та master of public administration (MPA) (сучасне публічне адміністрування). Тобто AMS сьогодні – це MBA +MPA. Таке поєднання дієвих елементів є ознакою того, що управління підприємством нового зразка в умовах ринкової економіки набагато складніше, ніж в умовах командно-адміністративної системи, і потребує розуміння впливу не тільки економічного, а й соціального та політичного складників суспільства на фактори внутрішнього середовища
И.А. Василенко [7]	Асоціює з адміністративно-державним управлінням
В.Д. Бакуменко Л.М. Усаченко, В.І. Тимцуник, О.В. Червякова [14]	Адміністративний менеджмент – суспільна наука управління, яка вивчає державне управління, управлінські процеси, взаємовідносини між органами виконавчої влади, а також їх взаємодію із зовнішнім середовищем
О.Р. Шарко [22]	Адміністративний менеджмент – тип менеджменту, націлений на організацію і забезпечення управлінського процесу в умовах ситуаційного управління
Теорія управління [18]	Адміністративний менеджмент – це тип менеджменту, головною метою якого є розробка й ухвалення управлінських рішень, розподіл завдань між виконавцями та контроль їх виконання
http://www.businessdictionary.com/ [1]	Адміністративний менеджмент – це процес створення інформаційних систем і контролю над інформаційними потоками в рамках організації
http://study.com/ [3]	Адміністративне управління пов'язане з формуванням та безпосереднім управлінням організацією
Е.Ж. Ferreira [2]	Адміністративний менеджмент охоплює процеси та ресурси, які потрібно зібрати, розпоряджатися, підтримувати, захищати, та такі, що дають змогу здобути інформацію, яка використовується підприємством.*Адміністративне управління – це управління інформацією через людей. Інформація має центральне значення для всіх процесів управління і людських ресурсів, які найкраще використовують цю інформацію, щоб додати їй значення. Більшість працюючих фахівців і всі менеджери мають деякий елемент адміністративного управління в межах своїх робочих місць

кого підрозділу або сектора у відділі» (Р.Ч. Девіс, консультант із питань управління і професор по організації бізнесу в університеті штату Огайо, США); «для науки про адміністративне управління такою областю будуть різні підрозділи апарата державного управління й у досить невеликому ступені – органи влади (останні лише в разі виконання ними функцій явно адміністративного характеру» [11, с. 11].

Деякі з підходів до розкриття змісту поняття «адміністративний менеджмент» систематизовано в табл. 1. Аналіз вищеподаних підходів науковців дає змогу підтвердити думку, що частина з них трактують адміністративний менеджмент в руслі лише державного управління (І.А. Василенко, В.Д. Бакуменко, Л.М. Усаченко, В.І. Тимцуник, О.В. Червякова), а інші – стосуються підприємств та організацій усіх форм власності, державних організацій та установ, органів місцевого самоврядування, некомерційних організацій, громадських об'єднань. Тобто останній підхід дає більш ширше трактування.

У розрізі останнього під адміністративним менеджментом розуміють одну з додаткових функцій загального менеджменту на підприємстві. Також є підхід, згідно з яким адміністративний менеджмент передбачає організацію роботи управлінського персоналу. До адміністративного менеджменту відносять функції та обов'язки керівництва вищого рівня (топ-менеджмент) [19]. У зарубіжних джерелах [1; 2] адміністративний менеджмент асоціюється з управлінням інформаційними потоками. Погоджуємося з думкою О.Р. Шарко [22, с. 241], що адміністративний менеджмент відповідає за організацію і регулювання управлінського процесу, а загальний менеджмент –

за систему управління на підприємстві в усіх функціональних галузях.

В.М. Пахомов, О.С. Томин виділили основні риси, які відрізняють адміністративний менеджмент від загальної теорії і практики управління [16]:

- переважне застосування лінійної або лінійно-функціональної систем управління;
- чітка ієрархія;
- формалізований спосіб ухвалення та фіксації управлінських рішень;
- чітке розмежування посадових повноважень, закріплене у вигляді наказів і посадових інструкцій;
- розподіл влади (тобто будь-яка, навіть дуже високопоставлена, посадова особа завжди підконтрольна іншій особі або вищестоящому органу управління).

Проведене дослідження змісту адміністративного менеджменту дає змогу сформулювати таке трактування даного поняття. На нашу думку, виходячи із запропонованого трактування змісту адміністрування, адміністративний менеджмент є функціональним підвидом менеджменту, що націлений на організацію і забезпечення управлінського процесу, розподіл та контроль над виконанням розпоряджень на підприємстві чи організації.

Висновки з цього дослідження. Таким чином, для більш глибокого дослідження суті адміністративного менеджменту на основі аналізу літературних джерел було сформульовано трактування поняття «адміністративний менеджмент» та виділено його основні риси. Подальший розвиток даної теми пропонується проводити в напрямі вивчення перспектив розвитку адміністративного менеджменту на вітчизняних підприємствах, враховуючи вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Businessdictionary [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.businessdictionary.com/>.
2. Ferreira E.J. Administrative management [Electronic resource] / E.J. Ferreira, A.W. Erasmus, D. Groenewald. – 2nd ed. – Lansdowne [South Africa] : Juta Academic, 2009. – Access mode: <https://books.google.com.ua/>.
3. Study [Electronic resource]. – Access mode : <http://study.com/>.
4. Wikipedia. The free encyclopedia [Electronic resource]. – Access mode : <https://en.wikipedia.org>.
5. Wisegeek [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.wisegeek.com/>.
6. Бодди Д. Основы менеджмента / Д. Бодди, Р. Пэйтон ; под ред. Ю.Н. Каптуревского ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 1999. – 816 с.
7. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : [учеб. пособ.] / И.А. Василенко ; 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.
8. Велешук С.С. Концептуальні підходи до визначення функцій та класифікації методів адміністративного менеджменту / С.С. Велешук // Ефективна економіка. – 2013. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1952>.

9. Гордієнко Л.Ю. Адміністративний менеджмент : [конспект лекцій] / Л.Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ, 2005. – 116 с.
10. Ковалевски С. Научные основы административного управления / С. Ковалевски ; пер. с польск. под ред. Л.Н. Качалиной. – М. : Экономика, 1979. – 232 с.
11. Міненко М.А. Сучасні підходи до побудови ефективної системи адміністративного менеджменту підприємства / М.А. Міненко // Економіка та держава. – 2012. – № 12. – С. 4–7.
12. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту : [навч. посіб.] / Б.В. Новіков, Г.Ф. Сініок, П.В. Круш. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 506 с.
13. Основи адміністративного менеджменту : [навч. посіб.] / В.Д. Бакуменко [та ін.] ; за заг. ред. Л.М. Усаченко. – К. : Інтерсервіс, 2013. – 148 с.
14. Общий и административный менеджмент : [пособие для подготовки к экзамену] / С. Юсупова [и др.]. – М. : Дашков и Ко, 2013. – 384 с.
15. Пахомов В.М. Концептуальні основи адміністративного менеджменту / В.М. Пахомов, О.С. Томин // Розвиток соціальних комунікацій та правове регулювання модернізації освіти в контексті євроінтеграції України : мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 20–22 травня 2015 р.). – Івано-Франківськ, 2015. – С. 59–67.
16. Словопедія: економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovopectia.org.ua/38/53392/377011.html>.
17. Теория управления : [демонстр. учеб. пособ.] [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://cde.osu.ru/demoversion/course124/1_0.html.
18. Теорія і практика ділового адміністрування : [навч. посіб.] / Г.І. Дібніс [та ін.]. – Луганськ : Ноулідж, 2009. – 488 с.
19. Фоломкіна І.С. Адміністративний менеджмент : [конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання ІЕУ напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»] / І.С. Фоломкіна. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2014. – 101 с.
20. Фомичев А.Н. Административный менеджмент : [учеб. пособ.] / А.Н. Фомичев. – М. : Дашков и К^о, 2003. – 228 с.
21. Шарко О.Р. Виявлення місця адміністративного менеджменту в науці за допомогою типологічного аналізу / О.Р. Шарко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2013. – № 1(190). – Ч. 1. – С. 239–245.